

حضور استادان دانشگاه‌ها و نخبگان محترم کشور انگلستان

سلام علیکم؛

کمر کسی در دنیای مدرن می‌توانست باور کند یکی از کانون‌های ادعایی دموکراسی، خانه دموکراسی را خراب کند بی‌اعتنایی آشکار نخست‌وزیر بریتانیا به ارزش‌های ماهوی قانون اساسی کمترین اتهامی است که بر ضد وی در افکار عمومی جهان قابل طرح است.

آقای بوریس جانسون برای جلوگیری از مانع‌تراشی مجلس عوام در برابر خروج بدون توافق از اتحادیه اروپا، زمینه تعلیق پارلمان را فراهم کرده است. تعلیق پارلمان برای پنج هفته عملاً سبب می‌شود مخالفان جدایی بدون توافق از اتحادیه اروپا، فرصت کافی برای جلوگیری از این روند را نداشته باشند به گواه مجامع خبری انگلیس، ۵ هفته تعطیلی پارلمان طولانی‌ترین دوره از سال ۱۹۴۵ است.

این در حالی است که حدود دو ماه قبل، اکثریت نمایندگان "منتخب" مردم در پارلمان انگلیس به طرح تعلیق پارلمان رأی منفی داده بودند، اما عالی‌ترین مقام رسمی کشور یعنی ملکه انگلستان به‌عنوان مقامی "انتصابی" و "موروثی"، با پذیرش درخواست دولت تازه‌کار برای تعلیق پارلمان این کشور به مدت پنج هفته، زمینه‌ساز تعطیلی موقت پارلمان شد. این واقعه کم‌نظیر از جهات گوناگون قابل واکاوی است. در این میان، انتقادات متعددی از جهت حقوق اساسی و ارزش‌های ادعایی دموکراتیک بر این اقدام وارد است.

اصل محوری حاکمیت پارلمان (parliamentary supremacy) که ادعای تمایز نظام انگلستان از سایر نظام‌های حقوقی و سیاسی مدرن است، اینک خود نخستین قربانی این اقدام شده است. ادعای اصل برتری پارلمان، میراثی تاریخی و حاکی از برتری اراده مردم نسبت به نهاد موروثی و غیرانتخابی سلطنت است. مع‌الاسف به نظر می‌رسد اخراج پارلمان و نهاد شورا از عرصه تصمیم‌گیری نسبت به مناسبات سیاسی، حرکتی ارتجاعی به طول چند قرن است.

استادان و همکاران محترم! برچیده شدن اصل بنیادین مسئولیت‌پذیری دولت در قبال پارلمان، نتیجه مستقیم حذف پارلمان است. با این اقدام مشترک ملکه و نخست‌وزیر، پاسخگویی دولت در برابر پارلمان که ناموس نظام پارلمانی ادعایی در بریتانیا تلقی می‌شد، سالبه به انتفای موضوع شد. از دور خارج کردن و به حاشیه راندن پارلمان از ایفای نقش، شاید مهمترین موضوع عصر حاضر برای مردم انگلیس و نشانه آشکاری از فرو رفتن دموکراسی بریتانیایی در ورطه نابودی و نقض حقوق شهروندان است. مهم نیست پارلمان چندمین رکن دموکراسی است؛ مهم این است که دموکراسی ادعایی غرب بدون برقراری پارلمان منتخب، از حیث عقلی و علمی و تاریخی قابل فهم نیست.

معاذیری که دولت برای این شبه‌کودتای سیاسی مطرح می‌کند، شاید توجیه شکلی قانونی داشته باشد، اما در محتوا تیشه به ریشه ارزش‌های اعلامی قانون اساسی و موسوم به دموکراتیک است؛ حتی در صورتی که دادگاه عالی تجدیدنظر اسکا تلند هم بتواند تصمیم دولت انگلیس را با چالش مواجه کند؛ وجود چنین زمینه‌ای در نادیده انگاشتن نهاد دموکراسی قابل تحمل یا توجیه عقل سلیم نیست؛ زیرا سوءاستفاده از قدرت و اختیار، بُعد دیگر این اقدام دولت علیه پارلمان است. جنبه‌ای که حتی کارگزار محوری کابینه هم منکر آن نیست. خروج از اتحادیه اروپا «به هر قیمت»، بهانه‌ای برای از سر راه برداشتن پارلمان منتخب مردم شده است؛ اقدامی که یادآور مخالفت و معارضة پادشاهان انتصابی با تأسیس نهادهای مردمی است. بر این مبنای این اقدام اعجاب‌برانگیز به عنوان حرکتی واپس‌گرایانه و موجد بازگشت به عصر دیکتاتوری نیز قابل تحلیل است. اگرچه از منظر عرف سیاسی، چراغ سبز ملکه به درخواست نخست‌وزیر اجتناب‌ناپذیر می‌نماید اما مهر تأیید نهاد سلطنت بر تعلیق خانه دموکراسی، به‌روشنی تشریفات نبودن نهاد ملکه و سلطنت را برای اندیشمندان علوم سیاسی، مشروطه‌پژوهی و مشروطه‌خواهی هویدا کرد؛ از این‌رو برخلاف تلقی رایج در برخی محافل تخصصی، ملکه در نظام سلطنت مشروطه، مرجعی تشریفات و زینتی نبوده و اختیارات تأثیرگذار و سرنوشت‌سازی دارد تا جایی که قادر است در بزنگاه تصمیم‌گیری فرجام آرمان دموکراسی را به نفع دیکتاتوری رقم بزند؛ فرجامی که برخی آگاهان و روشن‌ضمیران ردپای هیئت حاکمه رژیم صهیونیستی اشغالگر قدس و سیاست‌مداران آمریکا را در پشت پرده آن قابل شناسایی می‌دانند.

سرانجام اینکه، این رخداد تحیرانگیز در هزاره سوم و در جغرافیایی که خود را پیشگام و صادرکننده حاکمیت مردم به دیگر ملل می‌خواند، بار دیگر بحران قانون اساسی و تزلزل در منطق آزادی در انگلیس را یادآوری کرد. فقدان قانون اساسی نوشته که قرار بود با اصل حاکمیت پارلمان منتخب مردم جبران شود، با تعلیق پارلمان اکنون پشتیبان دیگری ندارد. با این وصف اینک وقت ایفای رسالت نخبگان و استادان حق‌طلب است که با استقرار قانون اساسی مدون مردمی، گامی تاریخی برای برچیدن نظام سلطنت و ساخت موروئی قدرت برداشته شود؛ زیرا تقید صاحبان قدرت بر تر سیاسی به چارچوب‌های روشن و ازپیش‌معین شده مقرر در قانون اساسی، می‌تواند روزه‌های امید برای احیای دموکراسی و متعاقباً آزادی‌های حقیقی فطرت‌گرا را پیش روی ملت انگلیس بگشاید.

گسترش روزافزون روح آزادی‌خواهی حق‌طلبانه و گوهر مقدس عدالت را در کشور شما خواستاریم.

وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى

جمعی از استادان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی جمهوری اسلامی ایران

۲۰۱۹/۰۹/۲۱ / ۹۸/۰۶/۳۰